នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ: ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក-អ.ជ.ស.ដ

ភាគីដាក់ឯកសារ: ក្រុមមេធាវីការពារក្តីលោក នួន ជា

ដាក់ជូន: អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

ភាសាដើម: អង់គ្លេស

កាលបរិច្ឆេទឯកសារ: ថ្ងៃទី ១៩ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០១២

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 19-Jun-2012, 13:42
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ ស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ: សាធារណៈ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយ កសចស ឬ អង្គជំនុំជម្រះ **សាធារណៈ/Public**

ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន:

ឈ្មោះមន្ត្រីកត់ត្រា:

ហត្ថលេខា:

ការជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងទាក់ទងនឹងការស្រាវជ្រាវនៅ DC-CAM

ដាក់ដោយ៖

ក្រុមមេធាវីការពារក្តី នួន ជា

សុន អរុណ

Michiel PESTMAN
Victor KOPPE
Andrew IANUZZI
Jasper PAUW

ព្រំ ផល្លា

Scarlet WAGNER
Devika KAMP

ផ្ញើជូន៖

សហព្រះរាជអាជ្ញា

លោកស្រី ជា លាង

លោក Andrew CAYLEY

សហមេធាវីតំណាងឲ្យដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

Pich Ang
Elisabeth SIMONNEAU-FORT

I. សេចក្តីផ្តើម

១. មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ នួន ជា ("ក្រុមមេធាវីការពារក្តី") តទៅនេះសូមដាក់ការជូនដំណឹង ("ការជូនដំណឹង") ដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថា ក្រុមមេធាវីការពារក្តីនឹងធ្វើការស្រាវជ្រាវនៅមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM។ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីសូមជូនដំណឹងដល់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងថាខ្លួនព្យាយាមត្រួតពិនិត្យខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សា និងប្រភពនៃឯកសារទាំងនេះ ដែល កសព មានបំណងយកមកសំអាង[1] ។

II. ប្រវត្តិនីតិវិធី

ក. ការស្រាវជ្រាវដោយឯករាជ្យដោយក្រុមមេធាវីការពារក្តី

២. នៅថ្ងៃទី ១០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២00៨ កសចស បានជូនដំណឹងមកក្រុមមេធាវីការពារក្តីថា ក្រុមមេធាវីមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យដំណើរការស៊ើបសួរណាមួយដោយខ្លួនឯងទេ ។

> នៅចំពោះតុលាការនេះ អំណាចស៊ើបសួរប្រគល់ឲ្យតែសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យពីរនាក់ប៉ុណ្ណោះ និងមិនប្រគល់ឲ្យភាគីទេ។ ពុំមានបទប្បញ្ញត្តិដែលអនុញ្ញាតឲ្យភាគីបំពេញការស៊ើបសួរជំនួសឲ្យ [សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត] ឡើយ តែភាគីអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងប្រព័ន្ធនីតិវិធីដទៃទៀត ។ ជាការពិតតាមវិធាន៥៥(១០) និងវិធាន៥៨(៦) ភាគីមានសិទ្ធិស្នើឲ្យសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ(...)[2]។

៣. នៅថ្ងៃទី៥ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១១ លោកមេធាវីការពារ Michiel PESTMAN បានសាកសួរនៅក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសវនាការថា តើការហាមឃាត់មិនឲ្យមេធាវីការពារក្តីស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យនៅតែជាធរមានដែរ ឬយ៉ាងណា[3]។

---

[1] ឯកសារ **E-161.1**, "ឧបសម្ព័ន្ធ ក- ឯកសារទទួលបានពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា [DC-CAM] ដែលត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ១-២០ របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា តាមវិធាន៨០(៣) បញ្ជីឯកសារដំណាក់កាលដំបូង E109/4.1'' ចុះថ្ងៃទី២៣ ខែមករា ឆ្នាំ២០១២ ERN 00770511-00770624 ។

[2] ឯកសារ **A-110/1** "លិខិតពី កសចស ទៅកាន់លោកមេធាវី សុន អរុណ និង Michiel PESTMAN, ចុះថ្ងៃទី ១០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២00៨ ERN 00157729-00157730 នៅទំព័រទី២ (បញ្ជាក់បន្ថែម) ។

[3] ឯកសារ **E-1/2.1** "ប្រតិចារិតសវនាការ" ចុះថ្ងៃទី៥ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១១ ERN 00664215-00664345, p. 116:3-14.។

៤. មកទល់នឹងថ្ងៃនេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីមិនទទួលបានការឆ្លើយតបដោយអង្គជំនុំជម្រះទៅនឹងសំណើសុំការបញ្ជាក់នេះនៅឡើយទេ ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ក្រុមមេធាវីការពារក្តីចាំបាច់សន្មតថា ការហាមឃាត់ចំពោះការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ នៅជាធរមាននៅឡើយ ។

ខ. ការចងក្រងឯកសារដោយ DC-CAM

៥. នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ កុម្ភៈ ឆ្នាំ ២០១២ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់ “សារណាបន្ថែមទាក់ទងទៅនឹងសំណើសុំការបញ្ជាក់ប្រភព/ខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សាឯកសាររបស់ DC-CAM[4] ដែលបានស្នើសុំឱ្យអង្គជម្រះស្នើ (យ៉ាងខ្លី)ទៅ DC-CAM ឱ្យផ្តល់ព័ត៌មានដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សាឯកសាររបស់ DC-CAM ដែល កសព មានបំណងយកមកប្រើ ។

៦. នៅថ្ងៃទី ៩ ខែ មេសា ឆ្នាំ ២០១២ អង្គជំនុំជម្រះបានចេញសេចក្តីសម្រេចរបស់ខ្លួន “សេចក្តីលើសេចក្តីជំទាស់ទៅនឹងឯកសារដែលបានស្នើសុំដាក់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A1-A5 របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងចំពោះឯកសារដែលបានដកស្រង់នៅក្នុងកថាខណ្ឌនានានៃដីកាដំណោះស្រាយដែល ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសវនាការពីរដំណាក់កាលដំបូងនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ “សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ” ដែលចែងនៅផ្នែកពាក់ព័ន្ធ:

> ២៧. នៅពេលមានការស្នើសុំ មជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM នឹងព្យាយាមតាមដានរកប្រភពដើមនៃ ឯកសារ ។ ប៉ុន្តែ លោក ឆាំង យុ បានផ្តល់សក្ខីកម្មថា ពុំមានភាគីណាមួយនៃសំណុំរឿង ០០២ បានធ្វើសំណើមកមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM ដើម្បីស្នើសុំឯកសារដើមឡើយ។ ជាងនេះទៅទៀត មេធាវីការពារក្តីជនជាប់ចោទ នួន ជា បានទទួលស្គាល់ថា ពួកគេពុំចោទថាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាជាអ្នកបានកែប្រែឯកសារឡើយ[5]។ ថ្វីបើមេធាវីការពារក្តីអះអាងថាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាពុំទាន់មានភាពល្អិតល្អន់គ្រប់គ្រាន់ក្នុងការបញ្ជាក់ប្រភព និងយថាភាពនៃ

---

[4] ឯកសារ **E-1/39.1/1** “សារណាបន្ថែមទាក់ទងទៅនឹងសំណើសុំការបំភ្លឺពីដើមកំណើត/ខ្សែរសង្វាក់នៃការគ្រប់គ្រងឯកសារនៅ DC-CAM” ចុះថ្ងៃទី៩ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ ERN 00777270-00777276 (“សារណាបន្ថែម”) ។

[5] មេធាវីការពារក្តីកត់សម្គាល់ថាការបង្ហាញជំហរបែបនេះ គឺមិនត្រឹមត្រូវទេទាក់ទងទៅនឹងលទ្ធភាពនៃការកែប្រែឯកសារដោយ DC-CAM នោះ ។ ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ មេធាវីការពារក្តីបានអធិប្បាយតែក្នុងអំឡុងពេលស្តាប់សក្ខីកម្មរបស់សាក្សី ឆាំង យុ ប៉ុណ្ណោះ នៅពេលដែលមេធាវីការពារក្តីបានលើកឡើង “ច្បាស់ណាស់ ខ្ញុំពិតជាមិនបានលើកឡើងថា DC-CAM បានកែប្រែឯកសារ” ។ មេធាវីការពារក្តីគ្រាន់តែលើកឡើងនៅក្នុងសវនាការថាខ្លួនមិនបានចោទប្រកាន់ DC-CAM ថាបានកែប្រែឯកសារនោះ ។ ឯកសារ E-1/38.1 “ប្រតិចារិតសវនាការ” ថ្ងៃទី២ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១២ ERN 00777033-00777149, pp. 88-20-89:4.2 ។

ឯកសារក៏ដោយ ក៏សក្ខីកម្មរបស់លោក វ៉ាន់ថាន់ ដារ៉ា និងលោក ឆាំង យុ ពុំមានលក្ខណៈអាចឲ្យជំទាស់តវ៉ាបានឡើយ ។

២៨. ផ្អែកលើសក្ខីកម្មរបស់លោក ឆាំង យុ និងលោក វ៉ាន់ថាន់ ដារ៉ា អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញ ថាវិធីសាស្ត្រ ដែល DC-CAM បានប្រើប្រាស់ក្នុងការទទួលបានឯកសារ ការធ្វើប័ណ្ណសារ និងការរក្សាទុកឯកសារពីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អាចឲ្យជឿជាក់បាន។ ហេតុដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះយល់ឃើញថាឯកសារពីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ដែលមានប្រភពមកពីមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM ត្រូវបានទទួលការសន្មតមមឋមនៃភាពពាក់ព័ន្ធ និងភាពអាចជឿជាក់បាន (រួមទាំងយថាភាព) ផងដែរ។ ទោះបីព័ត៌មានទាក់ទងនឹងប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់ នៃការថែរក្សាឯកសារ ពុំចាំបាច់ត្រូវបានផ្តល់ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងឯកសារនីមួយៗដែលត្រូវបានស្នើ សុំឲ្យទទួលយកនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះក៏ដោយ ក៏អង្គជំនុំជម្រះជឿជាក់ថា ដំណើរការដែលត្រូវបានអនុវត្តដោយ DC-CAM ពុំផ្តល់នូវការយល់សមហេតុសមផលណាមួយដែលថា ឯកសារនានាដែលចេញពីប្រភពនេះ អាចស្ថិតនៅក្រោមការកែប្រែ បន្ថំ ឬក្លែងក្លាយឡើយ។ ឯកសារដើមនៃឯកសារទាំងអស់នេះ ត្រូវបាន DC-CAM រក្សាទុក ហើយអាចបានស្នើសុំពិនិត្យឯកសារទាំងអស់នេះ នៅពេលមានបញ្ហាព្រួយបារម្ភជាក់ស្តែង ពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃឯកសារចម្លងដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿង ឬពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រភព ឬភាពអាចជឿជាក់បាននៃឯកសារជាក់លាក់ណាមួយ។ ហេតុដូច្នេះ អង្គជំនុំជម្រះសម្រេចថា ពុំមានមូលដ្ឋានណាមួយឡើយ ដើម្បីពិនិត្យពិចារណាទៅលើសំណើរបស់មេធាវីជនជាប់ចោទ នួន ជា ស្នើសុំព័ត៌មានបន្ថែមដែលត្រូវបានរក្សាទុកនៅក្នុង database របស់ DC-CAM ឬសំណើរបស់មេធាវីការពារជនជាប់ចោទ ខៀវ សំផន ស្នើសុំផ្តល់ឯកសារដើមទាំងអស់របស់ DC-CAM សម្រាប់ថេរវេលានៃសវនាការ[6]។

III. អង្គហេតុដែលពាក់ព័ន្ធ

៧. ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី ១០ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០០៨ មេធាវីការពារក្តី បានប្រតិបត្តិក្រោមបំរាមការបំពេញកិច្ចស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យរបស់ កសចស ។ មកទល់នឹងថ្ងៃនេះ អង្គជំនុំជម្រះមិនទាន់លុបចោលបំរាមនេះនៅឡើយទេ ។

៨. ការព្រួយបារម្ភអំពីខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សា និងប្រភពនៃឯកសារ ដែលនឹងយកមកប្រើប្រាស់នៅក្នុងករណីនេះ និងដោយដឹងពីការហាមឃាត់អំពីការបំពេញកិច្ចស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យ មេធាវីការពារ

---

[6] ឯកសារ **E-185** "សេចក្តីសេចក្តីជំទាស់ទៅនឹងឯកសារដែលបានស្នើសុំដាក់នៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះនៅក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ A1-A5 របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា និងចំពោះឯកសារដែលបានដកស្រង់នៅក្នុងកថាខណ្ឌនានានៃដីកាដំណោះស្រាយដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងសវនាការពីរដំណាក់កាលដំបូងនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ ចុះថ្ងៃទី៩ ខែមេសា ឆ្នាំ២០១២ ERN 00798257-00798273 នៅកថាខណ្ឌទី ២៧-២៨ (អក្សរក្នុងលេខយោងដើមលុបចោល)។

ក្ដីជាញឹកញយបានជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រសមហេតុសមផលបំផុតចំពោះបញ្ហានេះ។ មេធាវីការពារ អនុវត្តតាមប្រព័ន្ធដែលបង្កើតឡើងនៅ អវតក និងបានស្នើអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចដែលពាក់ព័ន្ធ (កសចស) ឲ្យបញ្ជាក់អំពីខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សា និងប្រភពនៃឯកសារ ដែល កសចស មានបំណង សំអាងនៅពេលចេញដីកាដំណោះស្រាយ ។

៩. សំណើលើកទីមួយរបស់មេធាវីការពារក្ដីទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ ដាក់នៅពីថ្ងៃទី ២០ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ២០០៧ មកម្ល៉េះ ដែលមកទល់នឹងថ្ងៃនេះមានរយៈពេលបួនឆ្នាំកន្លះកន្លងមកហើយ[7]។ សំណើនេះមិនគ្រាន់តែ ត្រូវបានដាក់ទាន់ពេលប៉ុណ្ណោះទេ តែថែមទាំងមានន័យយ៉ាងច្បាស់ទៀតផង។ នៅក្នុងសំណើនេះមេធា វីការពារក្ដីបានស្នើ កសចស "ថាឯកសារណាមួយ និងឯកសារទាំងអស់ដែល កសចស យកមកប្រើ ប្រាស់ក្នុងគោលបំណងណាមួយ ត្រូវតែបានបញ្ជាក់ពីយថាភាព ហើយខ្សែរសង្វាក់នៃការគ្រប់គ្រង ត្រូវតែបានស៊ើបអង្កេត និងចុះកំណត់ត្រាឲ្យបានត្រឹមត្រូវ"[8]។

១០. ទោះជាយ៉ាងនេះក្ដី រហូតមកទល់នឹងថ្ងៃនេះព័ត៌មានត្រឹមត្រូវទាក់ទងនឹងប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់នៃការ រក្សាឯកសាររបស់ DC-CAM នៅតែពុំមាន បើទោះបីជាយើងខ្ញុំបានដាក់សំណើដដែលៗ និងទាន់ ពេលវេលាសុំព័ត៌មានបែបនេះក៏ដោយ[9]។ ក្នុងការបដិសេធសំណើរបស់យើងខ្ញុំសុំព័ត៌មានបន្ថែមទាក់ ទងនឹងខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សា និងប្រភពនៃឯកសារ (ដែលព័ត៌មាននេះអាចរកបាននៅ DC-CAM) អង្គជំនុំជម្រះបានធ្វើការកត់សម្គាល់ដូចខាងក្រោម ទាក់ទងនឹងវិធីសាស្ត្ររបស់មេធាវីការពារក្ដីចំពោះ ឯកសារ DC-CAM:

> ឯកសារដើមនៃឯកសារទាំងអស់នេះ ត្រូវបាន DC-CAM រក្សាទុក ហើយអាចបានស្នើសុំពិនិត្យឯកសារទាំង អស់នេះ នៅពេលមានបញ្ហាព្រួយបារម្ភជាក់ស្ដែងពាក់ព័ន្ធទៅនឹងភាពត្រឹមត្រូវនៃឯកសារចម្លងដែលមាននៅក្នុង សំណុំរឿង ឬពាក់ព័ន្ធទៅនឹងប្រភព ឬភាពអាចជឿជាក់បាននៃឯកសារជាក់លាក់ណាមួយ[10]។

---

[7] ឯកសារ **A-110** "លិខិតដែលមានកម្មវត្ថុ "ការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ" ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ERN 00157351-00157352 ។

[8] ឯកសារ **A-110** "លិខិតដែលមានកម្មវត្ថុ "ការបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរ" ចុះថ្ងៃទី២០ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៧ ERN 00157351-00157352 ។

[9] សារណាបន្ថែមនៅកថាខណ្ឌទី១០-១៣ (រៀបរាប់ពីសំណើរបស់មេធាវីការពារក្ដីទៅ កចសច នៅទូទាំងការស៊ើបសួរ រួមទាំង សំណើលើកទី១៧ សុំបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរដែលដាក់នៅឆ្នាំ២០០៩ "សុំឲ្យកំណត់អត្តសញ្ញាណប្រភពឯកសារជាក់លាក់នីមួយៗ ដែល មានបំណងយកមកសំអាងនៅក្នុងដីកាដំណោះស្រាយ និងសុំឲ្យបង្កើតខ្សែរសង្វាក់នៃការគ្រប់គ្រង---ចាប់ផ្ដើមពីទទួលបានរហូតដល់ ផ្ដល់មកឲ្យ កចសច--ចំពោះសម្ភារៈជាក់លាក់នៃឯកសារភស្តុតាង) ។

[10] សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះនៅកថាខណ្ឌទី២៨ ។

ហើយៈ

នៅពេលមានការស្នើសុំ DC-CAM នឹងព្យាយាមតាមដានរកប្រភពដើមនៃឯកសារ[11]។

១១. ជាពិសេសអង្គជំនុំជម្រះបានស្តីបន្ទោសមេធាវីការពារក្តីចំពោះការមិនស្នើសុំពិនិត្យមើលប្រភពដើមនៃឯកសារដែលមានប្រភពមកពីមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM នៅដំណាក់កាលដំបូងនៃការស៊ើបសួរ។ មូលហេតុនេះ គឺមិនត្រឹមត្រូវ និងមិនអាចជឿបានៈ

- ដូចដែលបានពិភាក្សារួចមកហើយ មេធាវីការពារក្តីត្រូវហាមឃាត់មិនឱ្យបំពេញកិច្ចស៊ើបសួរដោយខ្លួនឯង ហើយដូច្នេះមេធាវីការពារក្តីសន្មតយ៉ាងត្រឹមត្រូវថា ទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយប្រភពដ៏សំខាន់តែមួយគត់នៃភស្តុតាងប្រឆាំងនឹងកូនក្តីរបស់ខ្លួន ដែលនៅគ្រានោះ កសចស ខ្លួនឯងមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងប្រភពទាំងនោះទាក់ទងនឹងឯកសារដូចគ្នា នឹងរំលោភដោយផ្ទាល់ទៅលើបំរាមចំពោះការស៊ើបសួរដោយមេធាវីការពារក្តីរបស់ កសចស។ នៅក្រោមប្រព័ន្ធដែល បង្កើតឡើងដោយ កសចស ដែលមានគោលដៅយ៉ាងច្បាស់ថាមេធាវីការពារក្តីមិនអាចត្រួតពិនិត្យដោយឯករាជ្យថា តើឯកសារនានាដែល កសចស មានបំណងយកមកសំអាងនៅក្នុងការចេញដីកាដំណោះស្រាយ ជាឯកសារពិតដែរ ឬយ៉ាងណា ។ ការយល់ឃើញណាមួយផ្សេងទៀត មិនបានពិចារណាទៅលើតថភាព (ដែនកំណត់ផ្នែកច្បាប់) នៃដំណាក់កាលស៊ើបសួរ[12]។
- ដូចដែលបានពិភាក្សារួចមកហើយ មេធាវីការពារក្តីបានចាត់តែវិធានការដើម្បីពិនិត្យយថភាព ខ្សែរសង្វាក់ និងប្រភពនៃឯកសាររបស់ DC-CAM ដែលមេធាវីអាចរក

---

[11] សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះនៅកថាខណ្ឌទី២៧ ។

[12] ការដែលថាមេធាវីការពារក្តីបានប្រាស្រ័យទាក់ទងមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM ច្រើនលើកច្រើនដង និងថាមជ្ឈមណ្ឌ DC-CAM បានជួយគាំទ្រដល់បញ្ហាជាក់លាក់ដទៃទៀតដែលមិនជាប់ពាក់ព័ន្ធ ក៏វាមិនអាចបង្កើតជាកាតកិច្ចផ្លូវច្បាប់ដើម្បីចូលរួមពាក់ព័ន្ធការត្រួតពិនិត្យ យថាភាពនៃឯកសារទាំងអស់ ដែលមាននៅក្នុងសំណុំរឿងបានដែរ (បើទោះបីជាសន្មតថាមជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM មានឆន្ទៈផ្តល់ជំនួយបែបនេះមកដល់មេធាវីការពារក្តីក៏ដោយចុះ)។

បាននៅក្រោមប្រព័ន្ធ ដែលបង្កើតឡើងដោយ កសចស តាមរយៈស្នើសុំ កសចស ឱ្យបំពេញកិច្ចអ្វីមួយតែប៉ុណ្ណោះ ។

- មេធាវីការពារក្ដីមិនអាចដំណើរការពិនិត្យឱ្យបានទូលំទូលាយនូវប្រភព/ខ្សែរសង្វាក់នៃការថែររក្សាឯកសាររាប់ពាន់ ដែលដាក់នៅក្នុងសំណុំរឿងក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួរឡើយ ។ មេធាវីការពារក្ដីពិតជាពុំមានពេលវេលា និងធនធានដើម្បីបំពេញកិច្ចការនេះបាននោះទេ។ កសចស ជាមួយនឹងអ្នកស៊ើបអង្កេតដ៏ច្រើនរបស់ខ្លួនទាំងខ្មែរ និងបរទេស ហើយក៏ជាការិយាដែលបំពាក់ទៅដោយសម្ភារៈ និងធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់បំផុតដែរសម្រាប់ស៊ើបសួរបែបនេះ[13]។
- ដូចដែលបានវែកញែកក្នុង "សារណាបន្ថែម" របស់យើងខ្ញុំ វាជារឿងសមហេតុផលដែលថា ភាគីមួយដែលចង់សំអាងលើឯកសារជាក់លាក់ណាមួយ ឬផ្ដល់ឯកសារជាភស្តុតាង ត្រូវផ្ដល់ឱ្យភាគីដទៃទៀតនូវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់នៃការថែរក្សាឯកសារ។ ទាំងនេះជាការពិត ប្រសិនបើព័ត៌មានបែបនេះអាចរកបាន (ដូចដែលត្រូវបានអះអាងក្នុងករណីពាក់ព័ន្ធទៅនឹងឯកសាររបស់ DC-CAM)។ ដូច្នេះហើយ ក្នុងករណីនេះវាអាស្រ័យលើ កសព ដែលត្រូវផ្ដល់ព័តមាននេះទៅកាន់ភាគី។ គេមិនអាចនៅតែអះអាងថា មេធាវីការពារក្ដីមានកាតព្វកិច្ចផ្លូវច្បាប់ត្រូវពិនិត្យ ឬលាតត្រដាងដោយឯករាជ្យនូវព័ត៌មានទាក់ទងនឹងភស្តុតាងដែលផ្ដល់ឱ្យដោយភាគីដទៃទៀតឡើយ។ បញ្ហានេះមិនត្រឹមតែកើតចេញពីការវាយតម្លៃដែលមិនគ្រប់ជ្រុងជ្រោយលើទឡ្ហីករណ៍ប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏ជាបន្ទុកនៃភស្តុតាងដែលធ្លាក់លើ កសព ផងដែរ: ប្រសិនបើ កសព ចង់ឱ្យផ្ដន្ទាទោស នួន ជា ដោយឈរលើមូលដ្ឋាននៃភស្តុតាងដែលពួកគេបានផ្ដល់ឱ្យតុលាការ កសព ត្រូវមានបន្ទុកក្នុងការបង្ហាញឱ្យឃើញថាភស្តុតាងរបស់ខ្លួន គឺគួរឱ្យជឿជាក់។ ទូទៅជាងនេះទៅទៀត ក្ដីបារម្ភទៅលើខ្សែ

[13] ការិយាល័យបន្ទាប់ពី កសចស គឺ កសព ដែលបំពាក់ទៅដោយសម្ភារៈ និងធនធានមនុស្សគ្រប់គ្រាន់បំផុតក្នុងការស៊ើបសួរ ។ កសព មិនត្រឹមតែមានបុគ្គលិកដែលមានសមត្ថភាព ដែលអាចជួយដល់ការស៊ើបសួរប៉ុណ្ណោះទេ តែពួកគេក៏មានចំណេះដឹងដោយផ្ទាល់ជាមួយនឹងនីតិវិធី មជ្ឈមណ្ឌល DC-CAM ផងដែរ យើងមិនគួរភ្លេចទេថា គឺ កសព ដែលសម្រេចផ្នែកលើឯកសារជាច្រើនមកពីមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជានៅក្នុងដីកាបញ្ជូនរឿងទោះស៊ើបសួរ, សូមមើលខាងក្រោម ជើងទំព័រ ១៤។

សង្វាក់នៃការរក្សាទុក និងប្រភពនៃឯកសារដែលនឹងត្រូវយកមកប្រើប្រាស់ជាភស្តុតាង មិនមែនត្រឹមតែជាក្តីកង្វល់របស់មេធាវីការពារក្តីតែម្នាក់ប៉ុណ្ណោះទេ។ កសព និង កសចស ហើយឥឡូវនេះ អង្គជំនុំជម្រះក៏មានកតាព្វកិច្ចផ្នែកច្បាប់ដែលត្រូវបារម្ភអំពីបញ្ហានេះដូចគ្នា។

- ក្តីកង្វល់នេះគឺបានលេចចេញឡើង *តាមរយៈ (និងបន្ទាប់តែពី)* ការសាកសួរលោកវ៉ាន់ថាន់ ពៅដារ៉ា និងលោក ឆាំង យុ ទាក់ទងទៅនឹងប្រភព និង ខ្សែសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជាតែប៉ុណ្ណោះ។ ពិតណាស់ការសាកសួរសាក្សីទាំងនេះ គឺដើម្បីលាតត្រដាងអំពីក្តីបារម្ភដែលដំបូងឡើយមេធាវីការពារក្តីមិនទាន់យល់ច្បាស់។ មេធាវីការពារក្តីមិនគួរមានកាតព្វកិច្ចដែលត្រូវតែដឹងឲ្យបានលម្អិតនូវនីតិវិធីរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងកំហុសឆ្គងរបស់មជ្ឈមណ្ឌលនេះឡើយ។ តាមពិតទៅការបង្ហាញឲ្យឃើញនូវព័ត៌មានបែបនេះ គឺជាគោលបំណងមួយក្នុងចំណោមគោលបំណងដទៃទៀតនៃការចោទសួរបដិសាក្សី[14]។ ដោយសារតែគេបានដឹងតាមរយៈការចោទសួរបដិសាក្សីថា កំហុសឆ្គងដ៏ធ្ងន់ធ្ងរពិតជាបានកើតឡើងមែន វាគឺជាការទទួលខុសត្រូវរបស់ភាគី (និងអង្គជំនុំជម្រះ) ក្នុងការស្វែងរកបន្ថែមទៀតអំពីទំហំនៃកំហុសឆ្គងទាំងនេះ។
- សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះហាក់បីដូចជារិះគន់ការជំទាស់របស់មេធាវីការពារក្តី ទាក់ទងនឹងការខ្វះភាពជាក់លាក់ពាក់ព័ន្ធនឹងឯកសារជាក់លាក់។ ប៉ុន្តែ ជំហររបស់មេធាវីការពារក្តី គឺច្បាស់ណាស់: យើងសូមជំទាស់នឹងយថាភាព និង/ឬក៏ការទទួល

[14] នេះជាការពិតទោះបីក្នុងប្រព័ន្ធច្បាប់ណាក៏ដោយ ប៉ុន្តែការសង្កេតនេះរិ តតែមានការពាក់ព័ន្ធជាងមុនទៅទៀត ដោយពិចារណាទៅលើបញ្ហាដែលថាមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា គឺជាភាគីសហប្រតិបត្តិការដ៏សំខាន់មួយរបស់ កសព និង កសចស មិនមែនជាមួយមេធាវីការពារក្តីឡើយ។ កសព និង កសចស មានការពាក់ព័ន្ធដ៏ទូលំទូលាយជាមួយមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា មិនមែនជាមួយមេធាវីការពារក្តីឡើយ ហើយប្រសិនបើមានកាតព្វកិច្ចចំពោះភាគីណាមួយ (ហើយមេធាវីការពារក្តីយល់ឃើញថាមាន) ដើម្បីធ្វើឲ្យខ្លួនយល់ច្បាស់អំពីវិធីធ្វើការផ្ទៃក្នុងរបស់មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា នោះវាគឺជាកាតព្វកិច្ចរបស់ស្ថាប័ន អវតក ទាំងពីរនេះ មិនមែនមេធាវីការពារក្តីឡើយ។ (ជាថ្មីម្តងទៀត ការពិតដ៏សាមញ្ញមួយដែលថាមានការទំនាក់ទំនឹងមិនពាក់ព័ន្ធមួយចំនួនរវាងមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា និងមេធាវីការពារក្តី មិនបានធ្វើឲ្យមេធាវីការពារក្តី ក្លាយជាអ្នកជំនាញខាងវិធីសាស្ត្រប្រមូលឯកសាររបស់មជ្ឈមណ្ឌលនេះឡើយ។

យកឯកសារណាមួយដែលមិនមានខ្សែសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសារគ្រប់គ្រាន់ ឬមិនមានព័ត៌គ្រប់គ្រាន់ទាក់ទងនឹងប្រភពនៃឯកសារ។ សំខាន់ជាងនេះទៅទៀត យើងនឹងបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់អំពីការជំទាស់នេះ ប្រសិនបើយើងទទួលបានព័ត៌មានទាក់ទងនឹងអត្ថិភាព ឬភាពមិនមាននៃទិន្នន័យបែបនេះ ។ ប្រព័ន្ធ database របស់ DC-CAM មានទិន្នន័យដែលអាចចូលមើលបានរួចទៅហើយ ដែលនឹងអនុញ្ញាតឲ្យភាគី កំណត់ថា តើព័ត៌មានទាក់ទងនឹងខ្សែសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសារ និងប្រភពនៃឯកសារពិតជាមានដែរឬយ៉ាងណា[15]។ ដូចដែលបានគូសបញ្ជាក់កាលពីលើកមុនព័ត៌មាន បែបនេះមិនត្រឹមតែចាំបាច់ដើម្បីកំណត់អំពីយថាភាព និងភាពអាចទទួលយកបាននៃ ឯកសារប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែវាក៏ចាំបាច់ នៅពេលវាយតម្លៃពីតម្លៃបង្ហាញផ្លូវនៃភស្តុតាង ទៅរកការពិតផងដែរ ហើយអង្គជំនុំជម្រះខ្លួនឯងផ្ទាល់ក៏បានទទួលស្គាល់ពីបញ្ហានេះដែរ[16]។

១២. ឥឡូវនេះ ដោយសារក្តីបារម្ភទាក់ទងនឹងប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់នៃការថែរក្សាទុកឯកសាររបស់ DC-CAM រិតតែធ្ងន់ធ្ងរឡើងជាងមុន នៅពេលដែលអង្គជំនុមជម្រះបានចាប់ផ្តើមពឹងផ្អែកលើឯកសារទាំងនោះក្នុងអំឡុងកិច្ចនីតិវិធី ទោះបីជាប្រភព និងខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសារទាំងនេះមានភាពស្រពិចស្រពិលទាំងស្រុងក៏ដោយ។ ជារៀងរាល់ថ្ងៃការអនុវត្តន៍បែបនេះចេះតែបន្តទៅមុខ សិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះដោយយុត្តិធម៌របស់កូនក្តីយើងខ្ញុំកំពុងទទួលរងការប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។

IV. សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

១៣. អាស្រ័យហេតុនេះ មេធាវីការពារក្តីនឹង ទាក់ទងដោយខ្លួនឯងទៅ DC-CAM ដើម្បីពិនិត្យ ខ្សែរសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសារ និងភាពពាក់ព័ន្ធនៃឯកសារដែល កសព មានបំណងយកមកសំអាងដូចដែល

[15] មេធាវីការពារក្តីសូមអះអាងថានេះគ្រាន់តែជាជំហានដំបូងក្នុងការវិភាគអំពីខ្សែសង្វាក់នៃការរក្សាទុកឯកសារ និងប្រភពដើម នៃឯកសារតែប៉ុណ្ណោះ។ ថាតើឯកសារដែលមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធទិន្នន័យ *គ្រប់គ្រាន់* ឬអត់នោះ អាចត្រូវបានវាយតម្លៃក្រោយពេលដែលវាត្រូវបានពិនិត្យរួចតែប៉ុណ្ណោះ។

[16] ឯកសារលេខ **E-162** អនុស្សរណៈ: "អង្គជំនុំជម្រះឆ្លើយតបទៅនឹង E114, E114/1, E131/1/9, E131/6, E136 and E158, ថ្ងៃទី ៣១ ខែ មករា ឆ្នាំ ២០១២, ERN 00772276-00772277,កថាខណ្ឌ ៧។

បានរៀបរាប់ក្នុងឯកសារ E-161.1 ដែលកិច្ចការដែល កសចស និង កសព គួរតែបានធ្វើជាច្រើនឆ្នាំមកហើយ[17]។

១៤. មេធាវីការពារក្ដីយល់ថា សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះ[19] ចង់មានន័យថាវិធីសាស្ត្របែបនេះមិនបានរំលោភការហាមឃាត់របស់ កសចស លើការស៊ើបអង្កេតដោយឯករាជ្យដោយមេធាវីការពារក្ដីឡើយ។ មេធាវីការពារក្ដីជឿជាក់ថាអង្គជំនុំជម្រះនឹងជូនដំណឹងដល់យើងខ្ញុំ ប្រសិនបើការយល់ឃើញបែបនេះមិនត្រឹមត្រូវ។

សហមេធាវីការពារក្ដីលោក នួន ជា

សុន អរុណ Michel PESTMAN & Victor KOPPE

[17] គួរកត់សម្គាល់ផងដែរថាមេធាវីការពារក្ដីនៅតែមិនទាន់ត្រូវបានបំពាក់ធនធានឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើការស៊ើបអង្កេតក្នុងលក្ខណៈស៊ីជម្រៅ។

[19] សេចក្ដីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង, កថាខណ្ឌ២៧ ដល់២៨។